

TRIPOLIN TILANNEKATSAUS SYYSKUUSSA 2019

Tiivistelmä

Libyan viimeisimmät aktiiviset taistelut alkoivat huhtikuussa 2019. Khalifa Haftarin johtama LNA (Libyan National Army) hyökkäsi tuolloin pääkaupunkiin Tripoliin ja on siitä lähtien yrittänyt vallata kaupungin GNA:lta (Government of National Accord) ja sitä tukevilta aseellisilta ryhmiltä. Rintamalinja kulkee Tripolin eteläosissa, eikä se ole muuttunut useaan kuukauteen. Taisteluita Tripolin valtaamiseksi käydään tiiviisti asutetuilla alueilla. Yli 100 000 siviiliä on rintamalinjojen läheisyydessä ja taistelut vaikuttavat suoraan yhteensä lähes puoleen miljoonaan ihmiseen. Libyassa tehdään ilmaiskuja ja maataistelussa käytetään raskasta aseistusta, kuten kranaatteja ja raketteja. Monet maat tuovat maahan aseita YK:n turvallisuusneuvoston asettamasta maahantulokiellosta huolimatta.

Noin 120 000 ihmistä on paennut kodeistaan viimeaikaisten taisteluiden takia ja heidän asemansa on huono. Pulaa on lääkkeitä, suojasta ja vedestä. Humanitaarista apua ei pystytä toimittamaan kaikkialle taisteluiden takia. Tripolissa toimivalle Mitigan kansainväliselle lentokentälle tehdään jatkuvasti ilmaiskuja ja lentokenttä joudutaan usein sulkemaan.

Tripolissa toimivat aseelliset ryhmät ovat ennen nykyisiä taisteluita taistelleet useaan otteeseen keskenään. Nyt ryhmillä on yhteinen päämäärä, LNA:n joukkojen työntäminen takaisin Itä-Libyaan, mutta ne voivat taas alkaa taistella toisiaan vastaan resursseista ja asemasta pääkaupungista. Tripolin taisteluiden jatkuessa tilanne voi johtaa maan hajoamiseen. Libyan pelätään suistuvan täysimittaiseen sisällissotaan.

Katsauksen kokoamisessa on käytetty erilaisia julkisia lähteitä, kuten kansainvälisten järjestöjen ja tutkimuslaitosten tuottamia raportteja sekä näitä täydentävää uutismateriaalia, joka on ollut Maahanmuuttoviraston saatavilla raportin kirjoittamishetkellä.

Abstract

The recent active fighting in Libya started in April 2019. LNA (Libyan National Army) lead by Khalifa Haftar started a military operation in order to capture the capital Tripoli from GNA (Government of National Accord) and armed groups supporting it. The frontline is located in southern Tripoli and it has not changed in several months. The fighting takes place in densely populated areas. Over 100 000 civilians live close to frontlines and the fighting directly affects almost half a million people. Airstrikes are being conducted and heavy armament such as grenades and rockets are used in ground fight. Many countries import arms to Libya despite of an arms embargo by the UN Security Council.

About 120 000 people have fled their homes because of the recent fighting and they live in a precarious situation. There is a shortage of medicines, shelter and water. Because of fighting humanitarian aid has not reached all areas. Airstrikes against Mitiga international airport in Tripoli are being conducted constantly and the airport has faced closures due to the attacks.

Before, the armed groups operating in Tripoli have also fought against each other. At the moment these groups have a common goal, to oust LNA's forces back to eastern Libya, but they can start again to fight each other for resources and power in the capital. If the fight over Tripoli continues Libya can collapse entirely. It is feared that the situation will lead into a full civil war.

The report is based on various public sources, such as reports published by international organizations and research institutes and complementary news material, which the Finnish Immigration Service has had access to at the time of writing of this report.

Sisällys

1. Tripolin alueen poliittinen ja sotilaallinen tilanne	3
2. Tripolin alueen turvallisuustilanne.....	5
2.1. Taistelu Tripolista ja raportoituja turvallisuusvälikohtauksia	6
2.2. Muu Länsi-Libya.....	8
3. Sodankäynnin keinot	9
3.1. Ilmaiskut, dronit ja summittaiset räjähdyskudut.....	9
3.2. Miinat ja sodan räjähtämättömät jäänteet	10
3.3. Iskuja terveydenhuollon kohteisiin	11
3.4. Iskuja kouluihin.....	11
3.5. Sieppaukset, mielivaltaiset pidätykset ja laittomat tapot	11
4. Humanitaarinen tilanne.....	12
5. Matkareitit ulkomailta Libyaan ja niiden turvallisuustilanne	14
Lähteet	17

1. Tripolin alueen poliittinen ja sotilaallinen tilanne

Libyan viimeisimmät aktiiviset taistelut alkoivat huhtikuussa 2019 ja ovat yhä käynnissä. LNA (Libyan National Army) hyökkäsi tuolloin Tripoliin ja on siitä lähtien yrittänyt vallata sen GNA:lta (Government of National Accord) ja sitä tukevilta aseellisilta ryhmittä.

Libyan poliittinen kenttä on edelleen hajaantunut. Kansainvälisesti tunnustettu GNA (Government of National Accord) toimii Tripolista käsin ja monet libyalaiset katsovat sen olevan lähinnä YK:n luomus. Tobrukissa, Itä-Libyassa, toimii Väliaikaishallitus (Interim Government) ja kenraali Khalifa Haftarin LNA (Libyan National Army¹) tukee sitä. Länsi-Libyassa toimii myös pelastuksen hallitus (Salvation Government), jolla ei kuitenkaan ole juurikaan valtaa eikä se ole kokoontunut useaan vuoteen.² YK:n tukema reformi Libyan sisäministeriön ja turvallisuussektorin uudistamiseksi on yhä kesken.³ YK:n Libya-operaation UNSMILin mukaan oikeusvaltioperiaate on entisestään heikentynyt Libyassa taisteluiden alettua Tripolin alueella huhtikuussa 2019.⁴

Myös Libyan edustajainhuone (House of Representatives) eli parlamentti on jakautunut. Osa edustajainhuoneen jäsenistä tukee Haftaria ja hänen sotilasoperaatiotaan Tripolin valtaamiseksi. He ovat kokoontuneet Itä-Libyassa Benghaziin ja Tobrukin kaupungeissa. 13.5.2019 osa jäsenistä julisti Muslimiveljeskunnan kielletyksi järjestöksi.⁵ Jotkut Libyan Muslimiveljeskunnan jäsenet tukevat GNA:ta.⁶

Osa edustajainhuoneen jäsenistä tukee GNA:ta ja kokoontuu Tripolissa. He esimerkiksi päättivät 17.6.2019, että Libyan armeijan ylikomentajan tehtävä (general commander) poistetaan. Kenraali Haftar on toiminut tässä tehtävässä vuodesta 2015 lähtien. Vuonna 2016 Itä-Libyassa toimiva edustajainhuone nimitti hänet kenttämarsalkaksi (field marshal).⁷

Monet Haftaria vastustavista aseellisista ryhmistä ei luota Tripolissa istuvaan hallitukseen, GNA:han. GNA:n jäseniksi on vaihdettu Haftaria kannattavia henkilöitä ennen Tripolin taisteluiden alkamista, tarkoituksena tehdä myönnytyksiä Haftarille. Osin Libyalle asetetusta asevientikiellosta johtuen GNA ei ole myöskään pystynyt varustamaan sen puolella taistelevia joukkoja riittävästi.⁸

YK:n Libya-operaation (UNSMIL, United Nations Support Mission in Libya) johdolla Libyassa pyrittiin pääsemään eteenpäin transitio-vaiheesta ja järjestämään vaaleja, jotta maan turvallisuustilanne paranisi ja olot vakautuisivat. Tavoitteena oli, että maassa olisi vain yksi parlamentti ja että armeija siirtyisi siviilihallinnon alaisuuteen. Taistelut Tripolista alkoivat kuitenkin vain muutama päivä ennen suunniteltua kansallista konferenssia (National Conference).⁹ Haftar ja GNA:ta johtava Faiyez al-Serraj tapasivat helmikuussa Abu Dhabissa ja alkuvuodesta oli keskusteltu vallanjaosta transitio-vaiheen jälkeen.¹⁰

¹ Haftarin joukot käyttävät itsestään usein Libyan Arab Armed Forces, LAAF. Kansainvälisissä uutisissa käytetään pääasiassa lyhennettä LNA.

² Libyaa käsittelevä kansainvälinen kokous Kesäkuu 2019.

³ UNSMIL 26.8.2019, s. 11.

⁴ UNSMIL 8.5.2019.

⁵ UNSMIL 26.8.2019, s. 2.

⁶ Libyaa käsittelevä kansainvälinen kokous Kesäkuu 2019.

⁷ UNSMIL 26.8.2019, s. 2. Tripolin hallitus ei ollut tosin koskaan hyväksynyt positiota, vaan Tobrukissa toimiva House of Representatives nimitti hänet tehtävään vuonna 2015. Lacher Elokuu 2019, s. 3, alaviite 2.

⁸ Lacher Elokuu 2019, s. 9–10.

⁹ UNSMIL 21.5.2019; UNSMIL 26.8.2019, s. 1.

¹⁰ Lacher Elokuu 2019, s. 5.

Khalifa Haftarin johtama LNA hyökkäsi Libyan pääkaupunkiin Tripoliin 4.4.2019 tavoitteena vallata se. Haftarin joukot pääsivät yllättämään pääkaupungissa olleet aseelliset ryhmät ja ne pääsivät etenemään nopeasti kaupungin eteläpuolelle.¹¹

Taistelut ovat keskittyneet pääasiassa Tripolin kaupunkiin ja sen eteläpuolisille alueille. 29.7.2019 mennessä UNSMIL on pystynyt vahvistamaan 111 siviilin kuolleen ja 289 haavoittuneen. Infrastruktuuria on tuhoutunut merkittävästi. Noin 120 000 ihmistä oli joutunut pakenemaan kodeistaan. Todellisuudessa paenneiden määrä on luultavasti korkeampi, koska kaikki henkilöt eivät rekisteröidy YK-järjestöille. YK:n mukaan taistelijat ovat ryöstelleet pakenemaan joutuneiden omaisuutta.¹²

Taistelut Tripolista päättyivät pattitilanteeseen jo huhtikuun lopulla. Väkivallan taso on vaihdellut jonkin verran taisteluiden alettua huhtikuussa 2019. Sotilaallinen ratkaisu konfliktiin ei näytä mahdolliselta, sillä kumpikaan osapuolista ei ole saanut ylivaltaa toisesta. Haftarin johtaman LNA:n julkinen tavoite on edelleen vallata Tripoli ja GNA:n tavoite on työntää Haftarin joukot takaisin Itä-Libyaan.¹³ Toisaalta Libya-asiantuntija Wolfram Lacherin mukaan myöskään poliittinen ratkaisu ei ole todennäköinen, koska ei ole olemassa kolmatta osapuolta, joka saisi taistelevat tahot neuvottelupöytään ja voisi varmistaa neuvottelutuloksen toimeenpanon.¹⁴

Turvallisuusanalyysija Jane's by IHS Markit arvioi, että taistelut Tripolista tulevat jatkumaan ja ne voivat levitä myös Misrataan ja Sirteen.¹⁵

Taisteluita Tripolin valtaamiseksi käydään tiiviisti asutetuilla alueilla. Heinäkuun lopulla YK:n Libya-erityisedustaja Ghassan Salame arvioi, että yli 100 000 siviiliä on rintamalinjojen läheisyydessä. Taistelut vaikuttavat suoraan yhteensä 400 000 ihmiseen.¹⁶

Tripolin alueella on yritetty humanitaarisia tulitaukoja, esimerkiksi uskonnollisen pyhän, Eid al-Adhan, aikana.¹⁷ UNSMILin mukaan tulitauosta annettiin alustavia lupauksia sekä GNA:n että LNA:n toimesta, mutta se ei pitänyt.¹⁸

YK:n mukaan on väitetty, että kaikki osapuolet ovat syyllistyneet kansainvälisen ihmisoikeus- ja humanitaarisen lain rikkomiseen. Eri osapuolten joukoissa taistelee kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC, International Criminal Court) etsintäkuuluttamia henkilöitä. Osapuolten on väitetty käyttävän lapsisotilaita ja pakkorekrytoivan pidätyskeskuksissa olevia siirtolaisia erityisesti avustaviin tehtäviin.¹⁹

Ghassan Salamen mukaan ääriliikkeet ovat hyötäneet taisteluista. Ne ovat voineet liittyä jommankumman osapuolen leiriin ja saada näin vahvistettua asemaansa ja hankittua lisää aseita.²⁰ Toisaalta Lacherin mukaan islamististen ryhmien, esimerkiksi Muslimiveljeskunnan tai ISISin, olisi entistä vaikeampi toimia Libyassa.²¹ Taistelut Tripolin alueella ovat kuitenkin mahdollistaneet ISISin toiminnan Libyan etelä-, keski- ja itäosissa. Se on tehnyt eri puolilla maata, erityisesti eteläosissa, pommi-iskuja ja taistellut paikallisia ryhmiä vastaan.²²

¹¹ UNSMIL 26.8.2019, s. 1; Lacher Elokuu 2019, s. 3.

¹² UNSMIL 26.8.2019, s. 1, 7.

¹³ UNSMIL 29.7.2019 B; Libyaa käsittelevä kansainvälinen kokous Kesäkuu 2019; Lacher Elokuu 2019, s. 3.

¹⁴ Lacher Elokuu 2019, s. 15.

¹⁵ Jane's by IHS Markit 5.8.2019.

¹⁶ UNSMIL 29.7.2019 B.

¹⁷ UNSMIL 10.8.2019; Reuters 9.8.2019.

¹⁸ UNSMIL 14.8.2019.

¹⁹ UNSMIL 21.5.2019; UNSMIL 26.8.2019, s. 7–8.

²⁰ UNSMIL 29.7.2019 B.

²¹ Lacher Elokuu 2019, s. 12.

²² UNSMIL 29.7.2019 B; UNSMIL 26.8.2019, s. 5; Detsch/ Al-Monitor 26.6.2019.

Ulkovallat ovat merkittäviä toimijoita Libyan konfliktissa. Egypti, Arabiemiraatit ja Saudi Arabia tukevat Haftarin leiriä ja Qatar ja Turkki GNA:ta. Ranska, Yhdysvallat ja Venäjä ovat ilmaisseet tukensa Haftarille, vaikka hän aloittikin taistelut alun perin. Haftaria on tukemassa myös ranskalaisia sotilasneuvonantajia.²³ Italialaismedian mukaan Misratassa olisi myös noin 300 italialaissotilasta.²⁴

Salamen mukaan konfliktin perimmäinen syy, resurssien epätasa-arvoinen jakaminen, tulee ratkaista. Ilman talouden uudistamista ja tasa-arvoista keinoa resurssien jakamiseen kaikkia hyödyttävällä tavalla taistelut Libyassa eivät tule loppumaan kokonaan.²⁵

Tripolin taisteluiden jatkuessa tilanne voi johtaa maan hajoamiseen ja Libyan pelätään suistuvan täysimittaiseen sisällissotaan.²⁶ Esimerkiksi Zintanin kaupunki Länsi-Libyassa on jakautunut osan taistellessa Haftarin puolella ja osan sitä vastaan.²⁷

Tripolissa toimivat aseelliset ryhmät ovat ennen nykyisiä taisteluita taistelleet useaan otteeseen keskenään. Nyt ryhmillä on yhteinen päämäärä, mutta ne voivat taas alkaa taistella toisiaan vastaan resursseista ja asemasta pääkaupungista. Lacherin haastattelemien tahojen mukaan monet tripolilaiskomentajat olettavat näin käyvän tulevaisuudessa.²⁸

Tripolin taisteluista on vaikea saada tarkkaa tietoa. Toimittajien kohtaama uhkailu ja väkivalta ovat lisääntyneet, erityisesti kun he raportoivat konfliktista. Myös UNSMIL on joutunut vetämään osan työntekijöistään maasta.²⁹

2. Tripolin alueen turvallisuustilanne

Libya-asiantuntija Wolfram Lacher on kuvannut raportissaan olevassa kartassa³⁰ rintamalinjoja Tripolin kaupungissa 19.8.2019. Rintamalinja kulki lännestä itään katsottuna al-Sbian (Espia) kaupungista kohti Tripolin kansainvälistä lentokenttää al-Swanin ja Qasr ben Ghashirin kaupunkien välistä. Sieltä rintamalinja kulki Salaheddinin ja Ain Zaran kaupunginosien eteläpuolelta Wadi al-Rabi'aan ja al-Zatarnan eteläpuolelle. Al-Sbiasta etelään alue, josta taistellaan, laajenee. Myös Tarhounan kaupungin pohjoispuolella ja etelästä Gharyaniin johtavalla tiellä on laajoja alueita, joista taistellaan.³¹ Myös Libya Herald viittasi 28.7.2019 GNA:n lausuntoihin, joiden mukaan näillä alueilla taisteltiin.³²

Tarhounan kaupunki on LNA:n hallinnassa³³, ja siellä on tällä hetkellä sen merkittävin operaatiohuone (operations room) LNA:n menetettyä Gharyanin. Operaatiohuoneen sijainti on vahvistanut Kani-militiaa, joka toimii Tarhounasta käsin.³⁴

IOM julkaisee karttoja alueista, joilta ihmisiä on joutunut pakenemaan kodeistaan. Niissä on kuvattu myös alueita, jotka ovat lähellä taisteluita. 30.7.2019 julkaistussa kartassa taisteluiden lähellä oleva alue ulottuu

²³ Libyaä käsittelevä kansainvälinen kokous Kesäkuu 2019; Lacher Elokuu 2019, s. 14–15; Badi 3.9.2019.

²⁴ Libya Herald/ Zaptia 28.7.2019.

²⁵ UNSMIL 29.7.2019 B.

²⁶ UNSMIL 21.5.2019; Libyaä käsittelevä kansainvälinen kokous Kesäkuu 2019.

²⁷ Lacher Elokuu 2019, s. 7.

²⁸ Lacher Elokuu 2019, s. 3, 8, 16.

²⁹ UNSMIL 21.5.2019.

³⁰ Lacherin raportissa on nähtävillä GNA:n ja LNA:n kontrolloimat alueet tarkemmin. Ks. Lacher Elokuu 2019, s. 6. <http://www.smallarmssurvey.org/fileadmin/docs/T-Briefing-Papers/SAS-SANA-BP-Tripoli-2019.pdf> (käyty 4.9.2019).

³¹ Lacher Elokuu 2019, s. 6, 9.

³² Libya Herald/ Zaptia 28.7.2019.

³³ Reuters 26.6.2019; Lacher Elokuu 2019, s. 9.

³⁴ Badi 3.9.2019.

etelässä al-Aziziyah'n ja Suq Alkhameesin välistä Janzourin ja Ain Zaran väliselle alueelle Tripolin eteläosissa. Alue myötäilee yllä mainittua, Lacherin kuvaamaa aluetta. Ihmisiä on paennut laajemmalta alueelta: käytännössä koko rannikon leveydeltä Tripolin länsipuolelta Ziltunista (Zelten) aina itäpuolelle Zliteniin asti. Myös Tripolin eteläpuolella sijaitsevan ylängön alueelta (mm. Gharyan sijaitsee siellä) ja Bani Walidista on paennut yhteensä tuhansia ihmisiä.³⁵ Alueet, jotka ovat lähellä taistelualueita tai joilta paetaan, eivät ole muuttuneet kesäkuun³⁶, toukokuun³⁷ tai huhtikuun aikana. Ainoa muutos on, että alueet, joilta on paettu, ovat lisääntyneet sitten huhtikuun.³⁸

Aseellisten ryhmien joukkoja on asemoituina tai tukikohdissa myös Tripolin kaupungin sisällä, esimerkiksi Mitigan lentokentän lähellä, Tripolin ja Gharyanin välissä sekä strategisesti tärkeissä kohteissa, esimerkiksi Zawiyan kaupungissa Tripolin länsipuolella.³⁹ Nämä ovat siviiliasutuksen läheisyydessä ja voivat joutua sotilaskäyttötarkoituksestaan johtuen vastapuolen hyökkäyksen kohteeksi. Myös Libya Herald uutisoi 17.6.2019, että GNA:ta tukevat ryhmät ovat käyttäneet Tripolin eteläpuolelta kodeistaan paenneiden ihmisten koteja tukikohtinaan.⁴⁰

Lacherin mukaan LNA:n huoltoreitti kulkee Tripolista itään sijaitsevan Misratan kaupungin eteläpuolelta. GNA:ta tukevat misratalaismilitiat ovat tehneet siellä hyökkäyksiä LNA:n joukkoja vastaan.⁴¹

2.1. Taistelu Tripolista ja raportoituja turvallisuusvälikohtauksia

Huhtikuusta syyskuulle ulottuvalla ajanjaksolla turvallisuusvälikohtauksista on uutisoitu Lacherin kartoissa kuvattujen rintamalinjojen alueilla sekä Tripolin kaupungin sisällä. Alla on kuvattu muun muassa UNSMILin, Reutersin ja Libya Heraldin raportoimia turvallisuusvälikohtauksia. Lista ei ole tyhjentävä.

LNA valtasi 3.4.2019 Tripolin eteläpuolella sijaitsevan Gharyanin kaupungin ja GNA:ta tukevat joukot vetäytyivät sen pohjoispuolelle. GNA:n pääministeri julisti hätätilan ja yleisen liikekannallepanon Länsi-Libyassa. Misratalaismilitia julisti tukevansa GNA:ta ja puolustavansa Tripolia ja Sirteä, jonka lähelle LNA oli myös asemoinut joukkojaan.⁴² Haftar pääsi paremman sotilaallisen varustuksen - mukaan lukien paremmat ilmavoimat - turvin kuitenkin etenemään nopeasti Tripolin liepeille.⁴³

YK raportoi 17.4.2019, että tiheästi asutettuun Abu Slimin kaupunginosaan iskettiin yöaikaan rakettitulella. Tuolloisten tietojen mukaan ainakin 3 siviiliä kuoli ja 2 haavoittui.⁴⁴

Tripolin vuonna 2014 tuhoutuneelle ja käytöstä poistuneelle kansainväliselle lentokentälle johtava tie, Airport Road, on ollut jo pitkään taistelualuetta. Libya Herald uutisoi 17.6.2019, että ihmiset ohjattiin kääntymään pois tieltä jo Salahaddinin kaupunginosan kohdalla (Kremia-tie, Fallah'n ja al-Jibsin suuntaan). Tuolloin raportoitiin Airport Roadilla sijaitsevan öljyvaraston syttyneen tuleen taisteluiden seurauksena.⁴⁵

Libya Herald uutisoi 19.6.2019, että GNA:ta tukevat joukot tekivät oman ilmoituksensa mukaan ilmaiskuja Wadi al-Rabi'aan (Tripolin eteläosiin) käytöstä poistetulle Tripolin kansainväliselle lentokentälle sekä

³⁵ IOM 30.7.2019.

³⁶ IOM 27.6.2019.

³⁷ IOM 30.5.2019.

³⁸ IOM 16.4.2019.

³⁹ Ks. esim. Lacher Elokuu 2019, s.6–7; UNSMIL 15.8.2019 B. Zawiyasta, ks. *Länsi-Libya* alla.

⁴⁰ Libya Herald/ Zaptia 17.6.2019.

⁴¹ Lacher Elokuu 2019, s. 8.

⁴² UNSMIL 26.8.2019, s. 3–4.

⁴³ Badi 3.9.2019.

⁴⁴ UNSMIL 17.4.2019.

⁴⁵ Libya Herald/ Zaptia 17.6.2019; Boduzynski et.al./ Foreign Policy 24.4.2019.

Gharyanin kaupunkiin ja sen lähistölle. Joukkojen mukaan iskut tehtiin sotilaskohteisiin, mutta tietoja ei voitu varmistaa muista lähteistä.⁴⁶

26.6.2019 GNA:ta tukevat aseelliset ryhmät valtasivat Gharyanin kaupungin LNA:lta. Kaupunki sijaitsee noin 80 kilometriä Tripolista etelään ja se oli ollut LNA:n tärkeä tukikohta. YK tutkii GNA:n mahdollisesti kaupungissa tekemiä oikeudenloukkauksia, kuten taistelijoiden ja sairaalapotilaiden laittomia tappoja.⁴⁷

LNA sanoi tuhonneensa Mitigan lentokentällä olleen turkkilaisen droonin 30.6.2019 ja pidättäneensä kaksi turkkilaista Adjabyassa, Benghaziin ja Sirten välissä.⁴⁸

Itä-Libyassa toimivan edustajainhuoneen (House of Representatives) johtaja Aguilah Saleh julisti maahan yleisen liikekannallepanon 30.6.2019.⁴⁹

2.7.2019 tehtiin ilmaisku Tripolin Tajouran kaupunginosassa sijaitsevaan rakennukseen, jossa oli yhteensä 600 siirtolaista pidätettynä. 53 henkilöä kuoli ja 130 henkilöä haavoitui. Heidän joukossaan oli myös lapsia. YK oli aiemmin välittänyt pidätyskeskuksen koordinaatit taisteleville osapuolille tarkoituksena välttää siviiliuhreja. Osa siirtolaisista menehtyi, kun keskuksen vartijat ampuivat pakenevia siirtolaisia. Keskuksen oli tehty ilmaisku jo aiemmin, 7.5.2019.⁵⁰

Libya Herald raportoi 9.7.2019, että LNA sanoi lähettävänsä lisää taistelijoita Tripolin valtaamiseksi. Ilmoitus tuli vain pari päivää Gharyanin kaupungin menettämisen jälkeen. LNA:n mukaan tarkoituksena oli ”vapauttaa Tripoli ääriliikkeistä ja terroristeista”, eli perustelut olivat samoja kuin ennen Benghaziin ja Dernan taisteluita Libyan itäosissa. Haftarin tiedottaja sanoi myös, että kaikki sellaiset kohteet Tripolissa, joissa on sotilaskäyttöön tarkoitettuja viestintälaitteita, ovat ”legitiimejä sotilaskohteita”. Hän sanoi GNA:ta tukevien joukkojen piilottelevan siviilien seassa.⁵¹

Libyan Heraldin edellä mainitun uutisen (9.7.2019) mukaan GNA:ta tukevat joukot olivat omien sanojensa mukaan saaneet haltuunsa LNA:n huoltoreitit Gharyanin kaupungin eteläpuolella ja Jufrassa, Etelä-Libyassa. Tripolissa toimiva operaatiohuone (Joint Operations Room) olisi myös keskeyttänyt lennot Bani Walidin lentokentällä. Se syytti Haftaria lentokentän käyttämisestä ilmaiskujen tekemiseen. Uutisesta ei käy ilmi, saivatko GNA:ta tukevat joukot Bani Walidin hallintaansa.⁵² Bani Walid on risteyskohta Gharyanin ja Tawerghan kaupunkien välissä.⁵³

Libya Herald raportoi 24.7.2019, että molemmat osapuolet ilmoittivat taisteluvoitoista. Taisteluista raportoitiin seuraavilla alueilla: Khallat Al-Furjan, Al-Yarmouk, Ain Zara, Wadi Rabi'a ja Airport Road.⁵⁴

Libya Herald raportoi 28.7.2019, että Tripolin keskustaan Dahrin alueelle iskettiin. Infrastruktuuria vaurioitui, mutta iskusta ei aiheutunut henkilövahinkoja. Samassa uutisessa raportoitiin iskuista El Badrin asuinalueelle Eastern Hadbassa (mahdollisesti kaupungin eteläosissa). Eteläisessä kaupunginosassa, Dalah Al-Deenissä tehdyssä iskussa kuoli siviili ammuksen osuttua hänen kotiinsa. Artikkelissa mainittiin taistelut seuraavilla alueilla: Qasr ben Ghashirissa, Airport Road, al-Swani, Ain Zara sekä lisäksi al-Nahrin

⁴⁶ Libya Herald/ Zaptia 19.6.2019.

⁴⁷ UNSMIL 29.7.2019 B; UNSMIL 26.8.2019, s. 4; Lacher Elokuu 2019, s. 3; Reuters 26.6.2019.

⁴⁸ Reuters 30.6.2019.

⁴⁹ Reuters 30.6.2019.

⁵⁰ UNSMIL 3.7.2019; UNSMIL 26.8.2019, s. 4.

⁵¹ Libya Herald/ Zaptia 9.7.2019.

⁵² Lacherin 19.8.2019 päivätyssä kartassa Bani Walidia ei ollut merkitty kummankaan osapuolen hallintaan. Lacher Elokuu 2019, s. 9.

⁵³ Libya Herald/ Zaptia 9.7.2019.

⁵⁴ Libya Herald/Zaptia 24.7.2019.

rintama. Haftarin leiri sen sijaan sanoi tehneensä iskuja rintamalinjalla Wadi al-Rabi'an ja Airport Roadin alueilla.⁵⁵

11. ja 12.8.2019 raportointiin tankki- ja tykistötulesta Salahaddin kaupunginosassa. Grad-raketteja ammuttiin summittaisesti Etelä-Libyasta Mitigan lentokenttää kohti. Yksi raketti osui viereiseen asuinalueeseen ja 4 siviiliä loukkaantui. Tankki- ja tykistötulta ammuttiin myös Kasirman alueelle, Tripolin kansainvälisen lentokentän pohjoispuolelle. Taisteluita raportointiin myös Wadi Rabi'an kaupunginosassa.⁵⁶

12.8.2019 raportointiin taisteluita Tweisheh'n alueella Tripolin kansainvälisen lentokentän eteläpuolella. Tripolin ja Misratan yllä tehtiin myös miehittämättömiä tarkkailulentoja.⁵⁷

Elokuussa taistelut jatkuivat Gharyanin kaupungin valtaamiseksi. Jane's by IHS Markit raportoi, että LNA:ta vastustava Mohammed al-Kilani -prikaati taisteli alueella tuntematonta aseellista ryhmää vastaan 15.8.2019.⁵⁸ Reuters uutisoi 26.8.2019, että LNA oli saanut muutamia kohteita hallintaansa. Gharyanin kaupungin johdon mukaan sinne tehtiin ilmaiskuja droneilla.⁵⁹ GNA:n edustaja sanoi 30.8.2019, että se on pystynyt estämään LNA:n yritykset vallata kaupunki. LNA on pyrkinyt valtaamaan kaupunkia maavoimien avulla Gharyanin itä- ja lounaispuolelta, al-Asabeasta (al-Asaba), sekä tekemällä ilmaiskuja. Molemmat osapuolet ovat Libya Heraldin mukaan tehneet iskuja droneilla. LNA:n mukaan GNA:n iskuissa al-Asabeaan neljä siviiliä olisi kuollut.⁶⁰

Reuters uutisoi 7.9.2019, että taistelut Tripolista olivat olleet aiempaa rauhallisempia viimeisen kuukauden aikana, mutta että ne olivat alkaneet uudelleen. Ainakin taistelijoita oli silminnäkijöiden mukaan menehtynyt. Taisteluita käytiin GNA:n mukaan ainakin Wadi al-Rabi'assa, Qew Trianglen ja Sabean alueilla Tripolin eteläosissa.⁶¹ Libya Observersin mukaan LNA ei onnistunut etenemään. Taisteluita oli käyty Suq al-Khamisissa, Airport Roadin alueella, Wadi al-Rabi'assa ja Khalit al-Furjanin rintamalla.⁶²

Asharq al-Awsat uutisoi 10.9.2019, että Suq al-Khamisin alueella, Tarhounan ja Tripolin yhdistävällä tiellä, sekä al-Masnaan alueella taisteltiin. Ilmaiskuja tehtiin Tripoliin al-Takbalin alueelle ja Kremiaan LNA:n mukaan sotilaskohteisiin. Artikkelin julkaisuhetkellä Airport Roadin alueella ammuttiin tykeillä.⁶³

2.2. Muu Länsi-Libya

YK:n erityisedustaja Ghassan Salame totesi 29.7.2019, että konfliktin maantieteellinen alue on laajentunut. GNA teki 26.7.2019 Salamen mukaan ensimmäistä kertaa ilmaiskun LNA:n yhteen keskeiseen tukikohtaan Jufran alueelle, Etelä-Libyaan. LNA tekee Jufran tukikohdasta ilmaiskuja Tripoliin. LNA vastasi GNA:n iskuun 27.7.2019 tekemällä ilmaiskun GNA:n lentotukikohtaan Misratassa.⁶⁴

LNA teki 13.5.2019 ilmaiskun al-Faruq-pataljoonan rakennukseen Zawiyassa. Kaupunki sijaitsee noin 50 kilometriä länteen Tripolista.⁶⁵

⁵⁵ Libya Herald/ Zaptia 28.7.2019.

⁵⁶ UNSMIL 14.8.2019.

⁵⁷ UNSMIL 14.8.2019; UNSMIL 26.8.2019, s. 4.

⁵⁸ Jane's by IHS Markit 15.8.2019.

⁵⁹ Reuters 26.8.2019.

⁶⁰ Libya Herald/ Zaptia 30.8.2019.

⁶¹ Reuters/ Elumami 7.9.2019.

⁶² Libya Observer/ Assad 8.9.2019.

⁶³ Asharq al-Awsat/ Mahmoud 10.9.2019.

⁶⁴ UNSMIL 29.7.2019 B; Libya Herald/ Zaptia 28.7.2019.

⁶⁵ Lacher Elokuu 2019, s. 12 ja alaviite 79.

LNA sanoi 27.7.2019 ottaneensa osan Misratan ja Tripolin välissä kulkevasta tiestä haltuunsa Garabullin kaupungin kohdalla, mutta että joukot olisivat vetäytyneet pian sen jälkeen.⁶⁶

Misratassa sijaitsee suurin GNA:ta tukevien joukkojen tukikohta. LNA:ta tukevat joukot ovat tehneet sinne usein iskuja. 27.7.2019 LNA teki ilmaiskun kaupungissa sijaitsevaan GNA:n lentotukikohtaan.⁶⁷ 6.8.2019 tehtiin iskuja Misratassa sijaitsevaan ilmavoimien koulutuskeskukseen lähelle Misratan kansainvälistä lentokenttää (Air College, mahdollisesti sama paikka jossa GNA:n lentotukikohta sijaitsee) ja Reutersin haastatteleman paikallisen henkilön mukaan koko kaupungissa kuului suuri räjähdys.⁶⁸ LNA teki ilmaiskuja GNA:ta tukevia joukkoja vastaan ja iski lentotukikohtaan Misratassa 10.8.2019.⁶⁹

3. Sodankäynnin keinot

Libyassa tehdään ilmaiskuja lentokoneilla sekä aseistetuilla droneilla. Maataistelussa käytetään raskasta aseistusta, kuten kranaatteja ja raketteja. Libyassa on myös kokeiltu uusia aseita ja monet maat tuovat maahan aseita YK:n turvallisuusneuvoston asettamasta maahantulokiellosta huolimatta.⁷⁰ Ghassan Salamen mukaan kummatkaan osapuolet eivät kunnioita kansainvälisiä humanitaarisen oikeuden velvoitteita.⁷¹

Turkki on toimittanut raskaita aseita GNA:lle. Se on toimittanut ainakin droneja, joita turkkilaiset upseerit mahdollisesti operoivat, panssaroitua henkilöstönkuljetuskalustoa ja panssarintorjuntaohjuksia (anti-tank guided missiles).⁷² Myös Haftarin joukoilla on käytössään ulkomailta saatuja panssarintorjuntaohjuksia. Haftarin joukoilla on raportoitu olevan panssarintorjuntaohjuksia jopa enemmän kuin GNA:lla.⁷³ LNA on saanut Lacherin mukaan todennäköisesti Arabiemiraateilta venäläisvalmisteista, liikutettavaa Pantsir-ilmatorjuntakalustoa.⁷⁴

Jane's by IHS Markitin mukaan taisteluista aiheutuu runsaasti sivuvahinkoja asuin- ja kaupallisiin kohteisiin Tripolin eteläosissa, Tripolin kansainvälisen lentokentän läheisyydessä sekä Gharyaniin johtavalla tiellä sekä Sabrathan ja Sirteen johtavilla rannikkoteillä.⁷⁵

3.1. Ilmaiskut, droonit ja summittaiset räjähdysiskut

Ilmaiskut yleistyivät Tripolin taisteluissa sen jälkeen, kun maataistelut eivät edenneet, mutta jo huhtikuussa esitettiin väitteitä Tripoliin droneilla tehdyistä ilmaiskuksista. Niitä on tehty usein esimerkiksi Tripolin Mitigan lentokentälle. Iso-Britannian entisen Libyan suurlähettilään mukaan droonien käyttäminen lisää siviilivahinkojen määrää.⁷⁶

⁶⁶ Libya Herald/ Zaptia 28.7.2019.

⁶⁷ UNSMIL 26.8.2019, s. 4.

⁶⁸ Reuters 6.8.2019 A.

⁶⁹ Reuters 18.8.2019.

⁷⁰ UNSMIL 29.7.2019 B; Lacher Elokuu 2019, s. 14.

⁷¹ UNSMIL 29.7.2019 B.

⁷² Lacher Elokuu 2019, s. 10; Badi 3.9.2019.

⁷³ Lacher Elokuu 2019, s. 14.

⁷⁴ Lacher Elokuu 2019, s. 14.

⁷⁵ Jane's by IHS Markit 5.8.2019.

⁷⁶ Reuters 18.8.2019; The Guardian/ Wintour 21.4.2019.

LNA:ta tukevien joukkojen komentaja kesällä 2019, että ilmaiskuihin ryhdyttiin, koska ”perinteiset keinot” eli maataistelut Tripolin valtaamiseksi eivät toimineet. Hän kehotti siviileitä pysymään poissa aseellisten ryhmien ja armeijan tukikohtien läheisyydestä.⁷⁷ Tiiviissä Tripolissa se on kuitenkin hankalaa.

YK raportoi 21.5.2019, että huhtikuun puolesta välistä lähtien GNA:n kohteisiin Tripoliin ja sen ympäristöön on tehty yhä enenevässä määrin tarkkoja ilmaiskuja (”precision strikes”) yöaikaan. Niitä tehtiin tuolloin noin viisi kertaa yössä. Yksi ilmaisku tehtiin alle kilometrin päähän YK:n tiloista.⁷⁸

LNA:lla on käytössään ilmeisesti Arabiemiraattien toimittamia kiinalaisvalmisteisia Wing Loong -drooneja. Niitä alettiin käyttää jo huhtikuussa, usein yöaikaan, mikä hälvensi tietoja niiden käyttäjästä. Lacherin mukaan LNA:n tekemät ilmaiskut lisääntyivät, kun se menetti Gharyanin kaupungin 2.6.2019. Drooni-iskuja alettiin tehdä tuolloin useammin sekä myös päiväsaikaan.⁷⁹

26.8.2019 julkaisemassaan raportissa YK kuvaa, että esimerkiksi Abu Salimin, Ghraratin, Suq al-Jum’ah’n ja Hadbah’n kaupunginosiin iskettiin summittaisesti räjähteillä taisteluiden alettua. Nämä ovat kaikki siviilien asuttamia kaupunginosia ja iskuista aiheutui siviili- ja omaisuusvahinkoja.⁸⁰ Kaupunginosat sijaitsevat Tripolin keskustan etelä- ja itäpuolella.

Edustajainhuoneen (House of Representatives) Tripolissa käyttämään Rexos-rakennukseen tehtiin ilmaisku toukokuussa 2019. Rakennus sijaitsee tiiviisti asutulla alueella.⁸¹

Myös GNA:ta tukevat joukot tekevät ilmaiskuja. Niitä tehtiin joukkojen mukaan esimerkiksi kesäkuussa 2019 Tripolin eteläosiin ja Gharyaniin. Tehtyjen ilmaiskujen määrä olisi joukkojen mukaan kasvanut tuolloin, mikä voi Libya Heraldin mukaan selittää LNA:n tappioita heidän pyrkiessään etenemään Tripoliin.⁸²

3.2. Miinat ja sodan räjähtämättömät jäänteet

Ilmaiskujen jälkeensä jättämät sodan räjähtämättömät jäänteet aiheuttavat vaaroja siviileille.⁸³ YK:n alainen United Nations Mine Action Service (UNMAS) tukee Libyan viranomaisia aseistariisunnassa ja sodan räjähtämättömien jäänteiden hallinnassa. UNMAS oli raivannut ja tuhonnut satoja tonneja sodan räjähtämättömiä jäänteitä Misratassa ja kesäkuussa se aloitti projektin Benghaziissa tilanteen kartoittamiseksi siellä. UNMAS sai valmiiksi kuusi kuukautta kestäneen projektinsa Tawerghassa (Tawurgha) Tripolin itäpuolella. Sen aikana aluetta siivottiin sodan räjähtämättömistä jäänteistä ja alueelta paenneita ihmisiä koulutettiin asiasta.⁸⁴

Sodan räjähtämättömien jäänteiden määrä Tripolissa ja sen ympärillä on YK:n mukaan kasvanut merkittävästi sen jälkeen, kun taistelut kaupungista alkoivat. Libyan viranomaiset saivat YK:n mukaan satoja ilmoituksia räjähtämättömistä jäänteistä niistä yhteisöistä, joiden lähellä taistellaan. Vuoden 2019 toisella neljänneksellä humanitaarinen miinanraivaustyö on jouduttu lopettamaan turvallisuustilanteen takia.⁸⁵

⁷⁷ Reuters 1.7.2019.

⁷⁸ UNSMIL 21.5.2019.

⁷⁹ Lacher Elokuu 2019, s. 14; Badi 3.9.2019.

⁸⁰ UNSMIL 26.8.2019, s. 7–8.

⁸¹ UNSMIL 26.5.2019.

⁸² Libya Herald/ Zaptia 19.6.2019.

⁸³ UNSMIL 26.8.2019, s. 7–8.

⁸⁴ UNSMIL 26.8.2019, s. 11–12.

⁸⁵ UNSMIL 26.8.2019, s. 12.

3.3. Iskuja terveydenhuollon kohteisiin

UNSMIL raportoi 29.7.2019, että taisteluiden alettua Tripolissa huhtikuussa 2019 terveydenhuoltohenkilökuntaa kohtaan oli tehty yhteensä 37 iskuja. Näissä iskuissa on kuollut 11 ihmistä, 33 on haavoittunut ja 19 ambulanssia on saanut osumia.⁸⁶

Tripolissa tehtiin toukokuussa kaksi iskuja ambulansseihin. Iskuissa kuoli kaksi terveydenhuollon henkilökuntaan kuuluvaa henkilöä ja kaksi henkilöä loukkaantui pahasti.⁸⁷

27.7.2019 tehtiin ilmaiskuja Az-Zawiyan kenttäsairaalaan Tripolin eteläpuolelle, Airport Roadin alueelle. Iskujen seurauksena 5 lääkintähenkilöstöön kuuluvaa ihmistä kuoli ja 8 haavoittui.⁸⁸

14.8.2019 tehtiin kaksi kohdistettua ilmaiskua Aziziyan kaupunginosaan kenttäsairaalaan. UNSMILin saamien tietojen mukaan ainakin neljä lääkintähenkilökunnan jäsentä loukkaantui.⁸⁹

3.4. Iskuja kouluihin

Libya Herald uutisoi 28.7.2019, että Tripolissa Hanin alueella sijaitsevaan kouluun oli tehty isku. Koulu vaurioitui, mutta iskusta ei aiheutunut henkilövahinkoja.⁹⁰

Heinäkuussa 2019 tehtiin iskuja Al-Alamain-kouluun Tripolin eteläpuolelle, Airport Roadin alueelle. Kukaan ei loukkaantunut, mutta iskut estivät lasten koulunkäyntiä.⁹¹

3.5. Sieppaukset, mielivaltaiset pidätykset ja laittomat tapot

YK esitti 8.5.2019 huolensa siitä, että mielivaltaiset pidätykset, sieppaukset ja katoamiset ovat lisääntyneet Libyassa sen jälkeen, kun väkivaltaisuuDET alkoivat Tripolissa huhtikuussa 2019. Oikeudenloukkausten kohteena on erityisesti viranomaisia, aktivisteja ja toimittajia.⁹² YK esitti saman huolen jälleen 29.7.2019. Sieppausten tavoitteena on usein lunnaiden saaminen ja kostaminen.⁹³

YK raportoi 26.8.2019, että alkuvuodesta 2019 lähtien sen tietoon on tullut tietoja toimittajien kohtaamasta väkivallasta (1 laitton tappaminen ja 10 mielivaltaista pidätystä). Kaksi pidätystä tapahtui Libyan itäosissa. Heihin kohdistettiin oikeudenloukkauksia heidän työnsä tai heimonsa takia.⁹⁴

Jane's by IHS Markit raportoi 7.5.2019, että GNA:n sisäministeri määräsi toimittajan pidätettäväksi epäiltynä sekä ISISin että LNA:n kannattamisesta.⁹⁵

YK raportoi 8.5.2019, että taisteluiden alettua jälleen huhtikuussa 2019 ainakin seitsemän viranomaista ja työntekijää oli pidätetty mielivaltaisesti tai siepattu Länsi- ja Itä-Libyassa. Heidän olinpaikastaan ei ollut raportointihetkellä tietoa. Kaksi Libya al-Ahrar -televisiokanavan toimittajaa siepattiin 2.5.2019.⁹⁶

⁸⁶ UNSMIL 29.7.2019 A.

⁸⁷ UNSMIL 26.5.2019.

⁸⁸ UNSMIL 29.7.2019 A; Reuters 28.7.2019.

⁸⁹ UNSMIL 15.8.2019 A.

⁹⁰ Libya Herald/ Zaptia 28.7.2019.

⁹¹ UNSMIL 29.7.2019 A.

⁹² UNSMIL 8.5.2019.

⁹³ UNSMIL 29.7.2019 B.

⁹⁴ UNSMIL 26.8.2019, s. 10.

⁹⁵ Jane's by IHS Markit 7.5.2019.

Jane's by IHS Markit raportoi 23.5.2019, että LNA oli tappanut terrorisminvastaisessa operaatiossa Ain Zaran kaupunginosassa Tripolissa tunisialaisen henkilön, joka oli etsintäkuulutettu epäiltynä ISISin jäsenyydestä.⁹⁷

Tripolissa toimivan valtiollisen neuvoston (High Council of State) jäsen siepattiin toukokuussa 2019 Qasr Ben Ghashirin alueella Tripolissa.⁹⁸

UNSMIL raportoi 3.7.2019 Gharyanin kaupungissa ja Tripolin ulkopuolella tehdyistä laittomista tapoista.⁹⁹

YK raportoi heinäkuussa 2019, että valtiollisen ruoka- ja lääkeviraston varajohtaja siepattiin Tripolissa.¹⁰⁰

4. Humanitaarinen tilanne

Tripolin taisteluiden takia ihmisillä on monia humanitaarisia tarpeita. Pulaa on esimerkiksi lääkkeitä ja terveyspalveluista, hygieniatuotteista, ruoasta sekä muista tavaroista, esimerkiksi vaatteista.¹⁰¹ Libyan Punaisen Puolikuun mukaan konfliktin jatkuessa pula ruoka- ja lääkeavusta pahenee.¹⁰²

Humanitaaristen toimijoiden on vaikea toimittaa apua siviileille, jotka ovat rintamalinjojen läheisyydessä tai alueilla, joita tulitetaan summittaisesti. Jotkin kansainväliset toimijat joutuivat vetämään kansainvälistä henkilökuntaansa maasta taisteluiden alettua. Humanitaarinen tilanne on ilmeisesti heikoin Tripolin eteläpuolelle, jossa myös rintamalinjat sijaitsevat.¹⁰³ Ilmaiskut Mitigan lentokentälle ovat estäneet humanitaarisen avun kuljetuksia maahan. Se on ainoa kansainvälisessä käytössä oleva lentokenttä.¹⁰⁴

Tripoliin ja muualle maahan Lounais-Libyasta vettä kuljettava vesiputki (Man-Made River) suljettiin toukokuussa 2019. YK tuomitsi veden katkaisun. Sulkeminen estää järjestön mukaan vedensaannin sadoilta tuhansilta ihmisiltä. Yhteensä vesiputken kuljettamaa vettä käyttää 1,5 miljoonaa ihmistä, heistä noin 600 000 on lapsia. YK huomauttaa, että putkeen johtavia kaivoja on sabotoitu enenevässä määrin vuoden 2018 alusta lähtien.¹⁰⁵ The Africa Report uutisoi, että heinäkuussa 2019 kaupungissa on saatu sähköä noin kolme tuntia päivässä, vedenjakelussa oli ollut katkos useamman päivän ajan.¹⁰⁶

Väkirikkaat rannikkoalueet pohjoisessa ovat lähes täysin riippuvaisia Etelä-Libyasta tuodusta vedestä.¹⁰⁷ Libyassa on tehty aiemminkin iskuja vesijärjestelmään, mikä uhkaa ihmisten terveyttä ja voi johtaa pakolaisuuteen.¹⁰⁸ Yllä mainittu vedenkuljetuksen lakkauttaminen oli protesti Etelä-Libyan huonoja oloja kohtaan. Libya Herald uutisoi 14.8.2019, että vesiputkiverkoston kaivot oli saatu liitettyä sähköverkkoon veden pumppaamista varten, ja vettä saataisiin tulevaisuudessa Tripolin alueella ja muualla Länsi-Libyassa.¹⁰⁹

⁹⁶ UNSMIL 8.5.2019.

⁹⁷ Jane's by IHS Markit 23.5.2019.

⁹⁸ UNSMIL 26.5.2019.

⁹⁹ UNSMIL 3.7.2019.

¹⁰⁰ UNSMIL 29.7.2019 B.

¹⁰¹ OHCA 27.6.2019.

¹⁰² Reuters/ Elumami 10.9.2019.

¹⁰³ Libyaa käsittelevä kansainvälinen kokous Kesäkuu 2019; Westcott/ The New Humanitarian 22.4.2019.

¹⁰⁴ UNSMIL 4.8.2019.

¹⁰⁵ UNSMIL 20.5.2019.

¹⁰⁶ Poletti/ The Africa Report 3.9.2019.

¹⁰⁷ Poletti/ The Africa Report 3.9.2019.

¹⁰⁸ UNSMIL 20.5.2019.

¹⁰⁹ Libya Herald/ Zaptia 14.8.2019 B.

YK:n mukaan ruoan hinnat ovat nousemassa kun sitä on yhä vähemmän saatavilla. Heikko turvallisuustilanne ja se, että taistelevat ryhmät tarvitsevat resursseja taisteluita varten, on heikentänyt perushyödykkeiden, kuten bensiinin, saantia.¹¹⁰ Elokuun alussa uutisoitiin, että GNA on myöntänyt lisää varoja (yhteensä \$ 28,5 miljoonaa) taisteluita varten ja että se lupasi jokaiselle sotilaille lisäpalkkion. Hallinto ei kertonut, mistä varat otetaan.¹¹¹

Libyan terveydenhuoltosektori oli jo aiemmin huonossa tilassa ja taistelut ovat heikentäneet klinikoiden ja sairaaloiden kykyä tarjota palveluita entisestään. Jotkin kansainväliset toimijat, kuten Punaisen Ristin Kansainvälinen Komitea ja Lääkärit ilman rajoja ovat tarjonneet apua esimerkiksi sisäisesti siirtymään joutuneille ja muille haavoittuneille.¹¹²

Iskut terveydenhuoltohenkilökuntaa tai sairaaloita sekä kouluja kohtaan on heikentänyt ihmisten pääsyä näiden palveluiden pariin. YK:n mukaan heinäkuussa kouluun ja kenttäsairaalaan tehtyjen iskujen (ks. yllä) seurauksena tuhannet ihmiset eivät päässeet näiden palveluiden pariin.¹¹³

Libya Herald uutisoi 14.6.2019 tripolilaisesta kirurgista, jonka klinikka ryöstettiin ja joka pahoinpideltiin. Artikkelin mukaan Libyan terveydenhuoltosektori on kaaoksessa. Valtio maksaa stipendejä alan opiskelijoille ulkomailla, mutta vain harvat haluavat palata takaisin Libyaan. Terveydenhuoltosektori on artikkelin mukaan riippuvainen ulkomaisista sairaanhoitajista. Libyalaiset sen sijaan pyrkivät myymään omaisuuttaan, jotta he pääsisivät ulkomaille hoitoon.¹¹⁴

IOM:n mukaan 30.7.2019 mennessä Tripolin taisteluiden takia 119 925 ihmistä oli joutunut sisäisesti siirtymään joutuneeksi. Suurin osa heistä pakeni Suur-Tripolin alueelta (Tripoli Area, 34 375 ihmistä) ja Tajourasta (12 050 ihmistä). Tuhansia ihmisiä oli paennut myös esimerkiksi seuraavilta paikkakunnilta Tripolin ulkopuolelta: Zliten (8550), Ain Zara (5800), Garabolli (4925), Msallata (4075), Bani Walid (4800), Azzawiya (3925), Sabratha (3725), Tarhouna (3550), Janzour (2900), Gharyan (2550).¹¹⁵

Yhteensä maassa oli 6.9.2019 mennessä 268 629 sisäisesti siirtymään joutunutta. Joillekin alueille oli myös palattu, esimerkiksi Benghaziin ja Dernaan Itä-Libyassa sekä Sirteen Länsi-Libyassa, mutta ei Suur-Tripolin alueelle.¹¹⁶

Tripolin taisteluiden takia sisäisesti siirtymään joutuneiden tilanne on vaikea. Erityisiä riskiryhmiä ovat naiset, lapset, henkilöt, joilla on jokin vamma, vanhukset ja kroonisesti sairaat.¹¹⁷ Sisäisesti siirtymään joutuneista suuri osa on juuri naisia, lapsia ja vanhuksia. Reutersin reportaasin mukaan osa asuu puistoissa, rannalla tai kadulla, osa väliaikaisissa suojissa (shelter), vanhoissa tehdasrakennuksissa tai kouluissa. Reutersin haastattelemat henkilöt eivät olleet saaneet humanitaarista apua.¹¹⁸

Sisäisesti siirtymään joutuneita ihmisiä sekä Libyassa olevia pakolaisia ja siirtolaisia onkin majoitettu esimerkiksi kouluihin, mikä on heikentänyt koulunkäyntimahdollisuuksia. Osa lapsista ei pääse kouluun huonon turvallisuustilanteen takia.¹¹⁹ UNSMILin mukaan 29.7.2018 mennessä taisteluiden alettua

¹¹⁰ UNSMIL 21.5.2019.

¹¹¹ Reuters 6.8.2019 B.

¹¹² Westcott/ The New Humanitarian 22.4.2019.

¹¹³ UNSMIL 29.7.2019 A.

¹¹⁴ Libya Herald/ Zaptia 14.6.2019.

¹¹⁵ IOM 30.7.2019.

¹¹⁶ UNHCR 6.9.2019.

¹¹⁷ Libyaa käsittelevä kansainvälinen kokous Kesäkuu 2019.

¹¹⁸ Reuters/ Elumami 10.9.2019.

¹¹⁹ Mannocho et.al./ The New Humanitarian 9.5.2019; Libyaa käsittelevä kansainvälinen kokous Kesäkuu 2019.

huhtikuussa 2019 väkivallan takia yhteensä 120 000 oppilaan koulunkäynti on vaikeutunut. 27 koulua oli käytössä sisäisesti siirtymään joutuneiden suojana.¹²⁰

5. Matkareitit ulkomailta Libyaan ja niiden turvallisuustilanne

IOM:n Tripolia ja sitä ympäröivää aluetta kuvaavassa kartassa katsotaan, että konflikti vaikuttaa Mitigan lentokentän toimintaan ("affected by conflict") ja Tripolin kansainvälinen lentokenttä ei ole toiminnassa ("not operational"). Lentokentät Zintanissa (noin 200 km lounaaseen Tripolista) ja Zuwarassa (noin 130 km länteen Tripolista) ovat molemmat IOM:n mukaan toiminnassa. Lähteestä ei käy ilmi, tehdäänkö viimeksi mainituille kansainvälisiä lentoja.¹²¹

Maatiepalvelun haastatteleman, anonymina pysyttelevän lähteen mukaan Misrata on ainoa lentokenttä Länsi-Libyassa, josta tehdään kansainvälisiä lentoja, ainakin Istanbuliin, Turkkiin ja Tunisiin, Tunisiaan. Mitigan lentokenttä on edelleen toistaiseksi suljettu ja lentoja on siirretty Misrataan. Vuodesta 2014 lähtien vain libyalaiset lentoyhtiöt ovat tehneet kansainvälisiä lentoja Libyasta.¹²²

Mitigan lentokenttä Tripolissa on periaatteessa toiminnassa, mutta sinne on tehty jatkuvasti aseellisia iskuja. Se on YK:n erityisedustajan Ghassan Salamen mukaan ollut ainut siviilien käyttämä, toiminnassa oleva lentokenttä Libyassa. Sitä kautta kulkee myös paljon humanitaarista apua maahan.¹²³ Ennen huhtikuussa 2019 alkaneita taisteluita Mitigaa käytti vain kolme libyalaista lentoyhtiötä. Ne tekivät pääasiassa lentoja Tunisiaan ja Turkkiin sekä muutamiin muihin kohteisiin Lähi-idässä ja Afrikassa.¹²⁴

Reutersin mukaan Tripolissa toimiva Mitigan lentokenttä on ainoa siellä toimiva lentokenttä.¹²⁵ 30.7.2019 päivätyssä uutisessa puhutaan Mitigasta "ainoana kotimaisia ja kansainvälisiä lentoja tekevänä lentokenttänä alueella", mutta uutisessa ei tarkennettu, mistä alueesta on kyse.¹²⁶ Syyskuun alussa lentokenttä suljettiin jälleen. Tästä on tarkemmin tietoa alla.

Foreign Policy -lehdessä huhtikuussa 2019 ilmestyneen asiantuntijapuheenvuoron mukaan kansainvälisesti tunnustetulla hallituksella, GNA:lla ei ole yhtäkään Libyan lentokenttää täydessä kontrollissa. Mitigan lentokentällä pitää tukikohtaansa ja vankilaansa paikallinen aseellinen ryhmä (Special Deterrance Force, ent. Kara-militia/Nawasi-prikaati), joka toimii siellä viranomaisen tavoin.¹²⁷ Mitigan lentokenttä on ollut ilmaiskujen kohteena koko sen ajan, kun taistelu Tripolista alkoi 4.4.2019.¹²⁸ Ghassan Salamen sekä uutistoimisto Reutersin, jolla on toimittajia Libyassa, mukaan Mitigaan tehdään iskuja lähes päivittäin. Mitigan lentokenttää käytetään myös edellä mainitulla tavalla sotilastarkoituksessa ja Salame onkin vaatinut sotilastoimintojen siirtämistä pois sieltä.¹²⁹

Lennot siirrettiin taisteluiden takia Mitigasta Misratan lentokentälle syyskuussa 2019.¹³⁰ Myös Misratan lentokenttä on ollut aiemmin ajoittain suljettuna. Se suljettiin esimerkiksi toukokuussa 2018 sen jälkeen, kun aseelliset toimijat olivat hyökänneet lentokentän tullia kohtaan. Tulli oli aiemmin takavarikoinut rahoja

¹²⁰ UNSMIL 29.7.2019 A.

¹²¹ IOM 30.7.2019.

¹²² Anonyymi lähde 16.9.2019.

¹²³ UNSMIL 4.8.2019.

¹²⁴ Boduzynski et.al./ Foreign Policy 24.4.2019.

¹²⁵ Reuters 1.9.2019.

¹²⁶ Reuters 30.7.2019.

¹²⁷ Boduzynski et.al./ Foreign Policy 24.4.2019.

¹²⁸ UNSMIL 4.8.2019.

¹²⁹ UNSMIL 29.7.2019 B; Reuters 24.8.2019.

¹³⁰ Libya Herald/ Zaptia 3.9.2019.

salakuljettajilta ja aseelliset toimijat varastivat rahat.¹³¹ Kesäkuussa 2019 Libyan liikenneministeriö sanoi lentojen jatkuvan Misratan lentokentältä Turkkiin normaalisti. LNA:ta johtava Haftar oli aiemmin vaatinut lentojen lopettamista. Haftarin tiedottaja sanoi LNA:n ottavan kaikki Turkkiin tai Turkista matkustavat lentokoneet kohteikseen.¹³² Lopettamista vaadittiin oletettavasti sen takia, että Turkki tukee aseellisesti GNA:ta.

Jane's by IHS Markitin mukaan LNA on julistanut, että Länsi-Libyan ilmatila on suljettu ja että se tulee kohtelemaan sitä sota-alueena. Jane'sin mukaan tämän takia on todennäköistä, että LNA tekee iskuja GNA:n käyttämiin sotilastukikohtiin Länsi-Libyassa. Näihin kuuluvat myös Mitigan ja Misratan lentokentät (noin 200 km itään Tripolista).¹³³

Libya Observer uutisoi 7.6.2018, että Zintanin lentokentältä olisi alettu tehdä kansainvälisiä lentoja. Se uutisoi lennosta Lagosiin, Nigeriaan, johon palautettiin siirtolaisia. Aiemmin lentokentältä oli tehty vain maansisäisiä lentoja.¹³⁴ Toisaalta IOM uutisoi palautuslennosta, että se oli ensimmäinen *järjestön* tekemä charter-lento Zintanista.¹³⁵

Libya Observer uutisoi 4.8.2019, että Libyan liikenneministeriö sulki Zuwaran lentokentän ja kehotti YK:ta tuolloin käyttämään Mitigan lentokenttää.¹³⁶

UNSMIL on aloittanut tutkinnan Länsi-Libyassa sijaitseviin lentokenttiin (Mitigan ja Zuwaran lentokentät) tehdyistä ilmaiskusta. Ilmaiskut ovat vaarantaneet siviileiden, YK:n työntekijöiden sekä muiden humanitaaristen toimijoiden henkiä.¹³⁷

Sabhassa, Etelä-Libyassa avattiin lentokenttä 16.8.2019. Se oli ollut suljettu vuodesta 2014 huonon turvallisuustilanteen takia. Lähteestä ei käy ilmi, tehdäänkö kaupunkiin vain maan sisäisiä lentoja. Reutersin mukaan Sabhaan laskeutui kone Benghazista, Itä-Libyasta.¹³⁸

Libyasta voi matkustaa ulkomaille ja takaisin myös maateitse Tunisian rajan yli, Ras Jdairin ja Wazenin rajanylityspisteiden kautta.¹³⁹

Alla on kuvattu Mitigan, Zuwaran ja Misratan lentokentille viime aikoina tehtyjä iskuja. Lista ei ole tyhjentävä.

Mitiga ja Zuwara

Mitigan lentokentälle tehtiin ilmaisku 23.7.2019 ja se oli suljettuna hetken.¹⁴⁰ Kentälle tehtiin ohjusisku 29.7.2019 ja lentokenttä suljettiin.¹⁴¹

Mitigan lentokentän kiitoradan välittömään läheisyyteen tehtiin ilmaisku 3.8.2019. Reuters raportoi kranaattitulesta. Lentokentällä oli tuolloin ainakin 250 pyhiinvaellukselle matkalla ollutta matkustajaa. Lentokenttä suljettiin iskujen jälkeen useaksi tunniksi.¹⁴²

¹³¹ Libya Observer/ Alharathy 20.5.2018.

¹³² Libya Observer/ Alharathy 30.6.2019.

¹³³ Jane's by IHS Markit 5.8.2019.

¹³⁴ Libya Observer/ Alharathy 7.6.2018.

¹³⁵ IOM 12.6.2018.

¹³⁶ Libya Overserver/ Assad 4.8.2019.

¹³⁷ UNSMIL 15.8.2019 B.

¹³⁸ Reuters 16.8.2019.

¹³⁹ Libya Herald/ Zaptia 14.8.2019 A; Libyaa käsittelevä kansainvälinen kokous Kesäkuu 2019.

¹⁴⁰ Reuters 23.7.2019.

¹⁴¹ Reuters 30.7.2019.

¹⁴² UNSMIL 4.8.2019; Reuters 3.8.2019.

Mitigan lentokentälle tehtiin raketti-iskuja 11.8.2019. Kiitorata vahingoittui ja lentojen operointi jouduttiin keskeyttämään hetkeksi.¹⁴³

Mitigan lentokentälle iskettiin summittaisella rakettitulella 14.8.2019. Yksi lentokentän työntekijä kuoli ja lentokenttä vahingoittui. Lentokenttä oli hetken aikaa kiinni. LNA teki samaan aikaan ilmaiskuja myös Zuwaran siviilikäytössä olevalle lentokentälle ja se vahingoittui.¹⁴⁴ Iskujen jälkeen lennot Tripolista ohjattiin Misrataan.¹⁴⁵ LNA teki ilmaiskuja Zuwaran kentälle myös 15. ja 16.8.2019. UNSMIL tarkasti lentokentän sen jälkeen, mutta ei löytänyt sieltä sotilaskalustoa.¹⁴⁶

Mitigan lentokentän parkkialueelle tehtiin ohjusisku 24.8.2019. Lennot jouduttiin keskeyttämään lähes kolmen tunnin ajaksi.¹⁴⁷

Mitigan lentokentälle tehtiin jälleen isku 1.9.2019 ja lentokenttä suljettiin. Lentokentän siviiliosiin iskettiin tykistötulella. Kiitorata sai osuman ja siviileitä kuljettanut lentokone vaurioitui. Ainakin kaksi matkustamohenkilökunnan jäsentä loukkaantui heidän paetessaan koneesta. GNA:n mukaan neljä henkilöä loukkaantui. UNSMILin mukaan isku oli seitsemäs sitten tämän vuoden heinäkuun lopun. Iskun jälkeen neljä lentoyhtiötä ilmoitti siirtävänsä lennot Misratan lentokentälle. Se sijaitsee noin 200 kilometrin päässä Tripolista itään.¹⁴⁸

Libya Herald uutisoi 3.9.2019, että Libyan lentoviranomainen sulki kentän virallisesti 1.9.2019 määräämättömäksi ajaksi. Kaikki lennot olisi edelleen ohjattu Misratan lentokentälle. Tällä kertaa sulkeminen on lehden mukaan kestänyt pidempään kuin aiemmin.¹⁴⁹ Asharq al-Awsat uutisoi 10.9.2019, että lentokenttä oli yhä kiinni.¹⁵⁰

Misrata

Libya Observer uutisoi 8.8.2019, että LNA tuhosi ilmaiskulla ukrainalaisen rahtikoneen, joka kuljetti Ukrainan ulkoministeriön mukaan humanitaarista apua Libyan Punaiselle Puolikuulle. Lentokoneen henkilökunta loukkaantui. LNA:n mukaan se teki iskun Misratassa sijaitsevaan lentotukikohtaan (Air College, ks. yllä 2.2 *Muu Länsi-Libya*) turkkilaista aseita kuljettanutta konetta vastaan.¹⁵¹

Libya Observer uutisoi 18.8.2019, että LNA teki ilmaiskuja Misratassa sijaitsevaan lentotukikohtaan sekä Misratan lentokentän kiitoradalle. LNA:n mukaan sen joukot olivat Misratan eteläpuolella valmiina valtaamaan lentotukikohdan.¹⁵² Misratan kansainvälinen lentokenttä sijaitsee lentotukikohdan vieressä. LNA teki ilmaiskun lentotukikohtaan myös elokuun alussa, jolloin siviilikäyttöinen rahtikone tuhoutui iskussa.¹⁵³

¹⁴³ UNSMIL 14.8.2019.

¹⁴⁴ UNSMIL 15.8.2019 B; Libya Observer/ Assad 17.8.2019.

¹⁴⁵ Reuters 15.8.2019.

¹⁴⁶ UNSMIL 17.8.2019.

¹⁴⁷ Reuters 24.8.2019.

¹⁴⁸ UNSMIL 1.9.2019; Reuters 1.9.2019.

¹⁴⁹ Libya Herald/ Zaptia 3.9.2019.

¹⁵⁰ Asharq al-Awsat/ Mahmoud 10.9.2019.

¹⁵¹ Libya Observer/ Assad 8.8.2019.

¹⁵² Libya Observer/ Assad 18.8.2019.

¹⁵³ Libya Observer/ Assad 6.8.2019.

Lähteet

Anonyymi lähde 16.9.2019. Sähköpostikirjeenvaihto maatietopalvelun kanssa.

Asharq al-Awsat/ Mahmoud, Khaled 10.9.2019. *Calm Restored after Violent Clashes South of Tripoli*. <https://aawsat.com/english/home/article/1895461/calm-restored-after-violent-clashes-south-tripoli> (käyty 11.9.2019).

Badi, Emadeddin 3.9.2019. *Libya's Hifter and the false narrative of authoritarian stability*. Middle East Institute. <https://www.mei.edu/publications/libyas-hifter-and-false-narrative-authoritarian-stability> (käyty 4.9.2019).

Boduzynski et.al./ Foreign Policy 24.4.2019. *Who Controls Libya's Airports Controls Libya*. <https://foreignpolicy.com/2019/04/24/who-controls-libyas-airports-controls-libya-haftar-mitiga-conflict-airstrikes/> (käyty 16.9.2019).

Detsch, Jack/ Al-Monitor 26.6.2019. *Pentagon sees Islamic State resurgence in Libya amid Tripoli fighting*. [vaatii ilmaisen kirjautumisen] <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/06/pentagon-islamic-state-resurgence-libya-tripoli-hifter-1.html#ixzz5z1odks4B> (käyty 9.9.2019).

The Guardian/ Wintour, Patrick 21.4.2019. *Tripoli hit by airstrikes as Haftar steps up assault on Libyan capital*. <https://www.theguardian.com/world/2019/apr/21/air-strikes-hit-tripoli-as-haftar-steps-up-assault-on-libyan-capital> (käyty 9.9.2019).

IOM (International Organization for Migration)

30.7.2019. *DTM Libya: Tripoli Displacements* 30 July 2019. https://displacement.iom.int/system/tdf/reports/DTM%20Displacement%20Map%20-%20EN_11.pdf?file=1&type=node&id=6341 (käyty 9.9.2019).

27.6.2019. *DTM Libya: Tripoli Displacements* 27 July 2019. https://displacement.iom.int/system/tdf/reports/DTM%20Displacement%20Map%20-%20EN_10.pdf?file=1&type=node&id=5967 (käyty 9.9.2019).

30.5.2019. *DTM Libya: Tripoli Displacements* 30 May 2019. https://displacement.iom.int/system/tdf/reports/DTM%20Displacement%20Map%20-%20EN_8.pdf?file=1&type=node&id=5813 (käyty 9.9.2019).

16.4.2019. *DTM Libya: Tripoli Displacements* 16 April 2019. https://displacement.iom.int/system/tdf/reports/DTMLibya_TripoliDisplacementMap_2019-04-16.pdf?file=1&type=node&id=5525 (käyty 9.9.2019).

12.6.2018. 171 Nigerian Migrants Return Home on First International Flight from Zintan, Libya: IOM. <https://www.iom.int/news/171-nigerian-migrants-return-home-first-international-flight-zintan-libya-iom> (käyty 16.9.2019).

Jane's by IHS Markit

15.8.2019. *Mohammed al-Kilani Brigade fighters clash with unidentified militants in Libya's Jabal al-Gharbi*. Saatavilla: Jane's by IHS Markit- tietokannassa (<https://janes.ihs.com>) [edellyttää kirjautumista] (käyty 4.9.2019).

5.8.2019. *Libya > Executive Summary > Overall*. Saatavilla: Jane's by IHS Markit- tietokannassa (<https://janes.ihs.com>) [edellyttää kirjautumista] (käyty 4.9.2019).

23.5.2019. *LNA forces kill a suspected Tunisian Islamic State militants in Libya's Tripoli.* Saatavilla: Jane's by IHS Markit-tietokannassa (<https://janes.ihs.com>) [edellyttää kirjautumista] (käyty 4.9.2019).

7.5.2019. *GNA minister orders arrest of suspected militant supporter in Libya's Tripoli.* Saatavilla: Jane's by IHS Markit-tietokannassa (<https://janes.ihs.com>) [edellyttää kirjautumista] (käyty 4.9.2019).

Lacher, Wolfram Elokuu 2019. *Who is Fighting Whom in Tripoli? How the 2019 Civil War is Transforming Libya's Military Landscape.* Small Arms Survey. <http://www.smallarmssurvey.org/fileadmin/docs/T-Briefing-Papers/SAS-SANA-BP-Tripoli-2019.pdf> (käyty 4.9.2019).

Libyaa käsittelevä kansainvälinen kokous Kesäkuu 2019.

Libya Herald/ Zaptia, Sami

3.9.2019. *Mitiga airport remains closed, flights transferred to Misrata, LNA denies responsibility for its bombing.* <https://www.libyaherald.com/2019/09/03/mitiga-airport-remains-closed-flights-transferred-to-misrata-lna-denies-responsibility-for-its-bombing/> (käyty 11.9.2019).

30.8.2019. *Serraj government says Gharian still under its full control despite two failed LNA attempts.* <https://www.libyaherald.com/2019/08/30/serraj-government-says-gharian-still-under-its-full-control-despite-two-failed-lna-attempts/> (käyty 4.9.2019).

14.8.2019 A. *Go-slow at Libyan-Tunisian border crossings blamed on Tunisians.* <https://www.libyaherald.com/2019/08/14/go-slow-at-libyan-tunisian-border-crossings-blamed-on-tunisians/> (käyty 4.9.2019).

14.8.2019 B. *Water starts to be pumped to Tripoli.* <https://www.libyaherald.com/2019/08/14/water-starts-to-be-pumped-to-tripoli/> (käyty 4.9.2019).

28.7.2019. *Air wars escalate Libyan fighting to Jufra and Misrata.* <https://www.libyaherald.com/2019/07/28/air-wars-escalate-libyan-fighting-to-jufra-and-misrata/> (käyty 4.9.2019).

24.7.2019. *Tripoli forces claim they have repulsed much heralded Hafter "zero hour" offensive. Hafter forces claim progress.* <https://www.libyaherald.com/2019/07/24/tripoli-forces-claim-they-have-repulsed-much-heralded-hafter-zero-hour-offensive-hafter-forces-claim-progress/> (käyty 4.9.2019).

9.7.2019. *"Second Wave" LNA reinforcements to be sent to Tripoli fighting.* <https://www.libyaherald.com/2019/07/09/second-wave-lna-reinforcements-to-be-sent-to-tripoli-fighting/> (käyty 9.9.2019).

19.6.2019. *As death and injury toll continues to rise, Tripoli aligned forces claim they conducted 15 airstrikes this week on pro Hafter forces.* <https://www.libyaherald.com/2019/06/19/as-death-and-injury-toll-continues-to-rise-tripoli-aligned-forces-claim-they-conducted-15-airstrikes-this-week-on-pro-hafter-forces/> (käyty 9.9.2019).

17.6.2019. *Shelling causes fire at Airport Road fuel depot: NOC.* <https://www.libyaherald.com/2019/06/17/shelling-causes-fire-at-airport-road-fuel-depot-noc/> (käyty 9.9.2019).

14.6.2019. *Health Ministry deplores vicious Tripoli attack on heart specialist.* <https://www.libyaherald.com/2019/06/14/health-ministry-deplores-vicious-tripoli-attack-on-heart-specialist/> (käyty 9.9.2019).

Libya Observer/ Alharathy, Safa

30.6.2019. *Ministry of Transport confirms flights to Turkey will continue as normal.* <https://www.libyaobserver.ly/inbrief/ministry-transport-confirms-flights-turkey-will-continue-normal> (käyty 16.9.2019).

7.6.2018. *Zintan Airport launches its first international flight.* <https://www.libyaobserver.ly/travel/zintan-airport-launches-its-first-international-flight> (käyty 16.9.2019).

20.5.2018. *Misrata International Airport closure continues for fourth day running.* <https://www.libyaobserver.ly/inbrief/misrata-international-airport-closure-continues-fourth-day-running> (käyty 16.9.2019).

Libya Observer/ Assad, Abdulkader

8.9.2019. *Uneasy calm descends on Tripoli frontlines after failed attempts by Haftar's forces to retake lost positions.* <https://www.libyaobserver.ly/news/uneasy-calm-descends-tripoli-frontlines-after-failed-attempts-haftars-forces-retake-lost> (käyty 11.9.2019).

18.8.2019. *Haftar's drones carry out airstrikes on Libya's Misrata.* <https://www.libyaobserver.ly/news/haftars-drones-carry-out-airstrikes-libyas-misrata> (käyty 16.9.2019).

17.8.2019. *Haftar's forces strike Zuwara Airport again as officials deny any military operations inside it.* <https://www.libyaobserver.ly/news/haftars-forces-strike-zuwara-airport-again-officials-deny-any-military-operations-inside-it> (käyty 16.9.2019).

8.8.2019. *Haftar's forces destroyed Ukrainian cargo plane transporting humanitarian aids.* <https://www.libyaobserver.ly/news/haftars-forces-destroyed-ukrainian-cargo-plane-transporting-humanitarian-aids> (käyty 16.9.2019).

6.8.2019. *Haftar's forces strike Misrata air college, Libyan Army targets Al-Jufra airbase.* <https://www.libyaobserver.ly/news/haftars-forces-strike-misrata-air-college-libyan-army-targets-al-jufra-airbase> (käyty 16.9.2019).

4.8.2019. *Libya's Transportation Ministry shuts Zuwara Airport, urges UN envoy to use Mitiga Airport.* <https://www.libyaobserver.ly/news/libyas-transportation-ministry-shuts-zuwara-airport-urges-un-envoy-use-mitiga-airport> (käyty 16.9.2019).

Mannoichi, Francesca & Alessio Romenzi/ The New Humanitarian 9.5.2019. *'Save us from this area, from this war': Refugees seek safety in Tripoli school.* <https://www.thenewhumanitarian.org/photo-feature/2019/05/09/Libya-war-refugees-seek-safety-tripoli-school> (käyty 9.9.2019).

OHCA (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs) 27.6.2019. *Tripoli. Humanitarian Key Figures and Response.*

https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/documents/files/response_infographic_27june2019.pdf (käyty 9.9.2019).

Poletti, Arianna/ The Africa Report 3.9.2019. *Libya: the water war*. Julkaistu aiemmin Jeune Afrique - uutissivustolla [vaatii maksullisen kirjautumisen <https://www.jeuneafrique.com/mag/821859/politique/libye-la-guerre-de-leau/>] <https://www.theafricareport.com/16800/libya-the-water-war/> (käyty 9.9.2019).

Reuters

1.9.2019. *Artillery fire shuts airport in Libyan capital*. <https://www.reuters.com/article/us-libya-security/artillery-fire-shuts-airport-in-libyan-capital-idUSKCN1VM1A2> (käyty 4.9.2019).

26.8.2019. *Eastern Libyan forces kill eight in advance south of Tripoli*. <https://www.reuters.com/article/us-libya-security/eastern-libyan-forces-kill-eight-in-advance-south-of-tripoli-idUSKCN1VG211> (käyty 4.9.2019).

24.8.2019. *Missile hits Tripoli airport car park, grounding flights for three hours*. <https://www.reuters.com/article/us-libya-security/missile-hits-tripoli-airport-car-park-grounding-flights-for-three-hours-idUSKCN1VE0FB> (käyty 4.9.2019).

18.8.2019. *Eastern Libyan forces damaged civilian airport in western Libya: U.N.* <https://www.reuters.com/article/us-libya-security/eastern-libyan-forces-damaged-civilian-airport-in-western-libya-u-n-idUSKCN1V70LP> (käyty 4.9.2019).

16.8.2019. *Libya reopens southern airport closed since 2014*. <https://www.reuters.com/article/us-libya-security/libya-reopens-southern-airport-closed-since-2014-idUSKCN1V61X4> (käyty 4.9.2019).

15.8.2019. *Missile strike halts traffic at Tripoli airport, kills worker*. <https://www.reuters.com/article/us-libya-security/missile-strike-halts-traffic-at-tripoli-airport-kills-worker-idUSKCN1V51IP> (käyty 4.9.2019).

9.8.2019. *Libya government accepts U.N. ceasefire proposal, implementation unclear*. <https://www.reuters.com/article/us-libya-security-ceasfire/libya-government-accepts-u-n-ceasfire-proposal-implementation-unclear-idUSKCN1UZ2CS> (käyty 4.9.2019).

6.8.2019 A. *Eastern Libya force strikes Misrata air college: source, witness*. <https://www.reuters.com/article/us-libya-security-attacks/eastern-libya-force-strikes-misrata-air-college-source-witness-idUSKCN1UV2HQ> (käyty 4.9.2019).

6.8.2019 B. *Libya's U.N.-backed government steps up defense spending as war drags on*. <https://www.reuters.com/article/us-libya-security/libyas-u-n-backed-government-steps-up-defense-spending-as-war-drags-on-idUSKCN1UW1Z4> (käyty 4.9.2019).

3.8.2019. *Libya's Mitiga airport reopens to air traffic after shelling*. <https://www.reuters.com/article/us-libya-security-airport/libyas-mitiga-airport-reopens-to-air-traffic-after-shelling-idUSKCN1UT0JO> (käyty 4.9.2019).

30.7.2019. *Chaos and fear in Libya's Mitiga airport after missiles halt air traffic*. <https://www.reuters.com/article/us-libya-security/chaos-and-fear-in-libyas-mitiga-airport-after-missiles-halt-air-traffic-idUSKCN1UO2FS> (käyty 4.9.2019).

28.7.2019. *Five killed in air strike on government-backed Libyan hospital.* <https://www.reuters.com/article/us-libya-security/five-killed-in-air-strike-on-government-backed-libyan-hospital-idUSKCN1UN00Y> (käyty 4.9.2019).

23.7.2019. *Libya's Mitiga airport re-opens after air strike: statement.* <https://www.reuters.com/article/us-libya-security-mitiga/libyas-mitiga-airport-re-opens-after-air-strike-statement-idUSKCN1UIOSS> (käyty 4.9.2019).

1.7.2019. *Eastern Libyan forces to launch heavy air strikes on Tripoli targets: commander.* <https://www.reuters.com/article/us-libya-security-strikes/eastern-libyan-forces-to-launch-heavy-air-strikes-on-tripoli-targets-commander-idUSKCN1TW2B9> (käyty 4.9.2019).

30.6.2019. *Haftar's forces say they destroyed Turkish drone in Tripoli.* <https://www.reuters.com/article/us-libya-security-turkey-drone/haftars-forces-say-they-destroyed-turkish-drone-in-tripoli-idUSKCN1TV0UM> (käyty 4.9.2019).

26.6.2019. *Libya's Haftar loses main base in Tripoli in surprise blow.* <https://www.reuters.com/article/us-libya-security/libyas-haftar-loses-main-base-in-tripoli-in-surprise-blow-idUSKCN1TR2Z8> (käyty 4.9.2019).

Reuters/ Elumami

10.9.2019. *Libya's displaced struggle for shelter as fighting drags on.* <https://www.reuters.com/article/us-libya-security-displaced-idUSKCN1VV1ZL> (käyty 11.9.2019).

7.9.2019. *Three killed in renewed fighting in southern Tripoli: witness.* <https://www.reuters.com/article/us-libya-security/three-killed-in-renewed-fighting-in-southern-tripoli-witness-idUSKCN1VS0IW> (käyty 9.9.2019).

UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees) 6.9.2019. *UNHCR Libya Response in 2019.* https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/2019_09_06_LBY_UNHCR%20Dashboard.pdf (käyty 9.9.2019).

UNSMIL (United Nations Support Mission in Libya)

1.9.2019. *UNSMIL: Latest Attacks on Mitiga Airport, a Direct Threat to the Lives of Civilian Passengers; Perpetrators Will Face Accountability.* <https://unsmil.unmissions.org/unsmil-latest-attacks-mitiga-airport-direct-threat-lives-civilian-passengers-perpetrators-will-face> (käyty 2.9.2019).

26.8.2019. *Report of the Secretary-General.* https://unsmil.unmissions.org/sites/default/files/sg_report_on_unsmil_s_2019_628e.pdf (käyty 2.9.2019).

17.8.2019. *UNSMIL Dispatches Assessment Mission to Zuwara Airport.* <https://unsmil.unmissions.org/unsmil-dispatches-assessment-mission-zuwara-airport> (käyty 29.8.2019).

15.8.2019 A. *SRSB Ghassan Salame Strongly Condemns Attack against Health Facilities and Workers.* <https://unsmil.unmissions.org/srsb-ghassan-salame-strongly-condemns-attacks-against-health-facilities-and-workers> (käyty 29.8.2019).

15.8.2019 B. *UNSMIL Deplores the Ever-Increasing Attack on Airports Available for Use by Civilians in Western Libya.* <https://unsmil.unmissions.org/unsmil-deplores-ever-increasing-attacks-airports-available-use-civilians-western-libya> (käyty 29.8.2019).

14.8.2019. *UNSMIL Statement on the Implementation of a Humanitarian Truce on Eid al-Adha.* <https://unsmil.unmissions.org/unsmil-statement-implementation-humanitarian-truce-aid-al-adha> (käyty 29.8.2019).

10.8.2019. *UNSMIL Statement on Agreement to Humanitarian truce on the Occasion of Eid.* <https://unsmil.unmissions.org/unsmil-statement-agreement-humanitarian-truce-occasion-eid> (käyty 29.8.2019).

4.8.2019. *Statement of Special representative of the Secretary-General and Head of the UN Support Mission in Libya on repeated Attacks on Mitiga Airport.* <https://unsmil.unmissions.org/statement-special-representative-secretary-general-and-head-un-support-mission-libya-repeated> (käyty 29.8.2019).

29.7.2019 A. *Humanitarian Coordinator A.I. in Libya Strongly Condemns the Attack of Az-Zawya Field Hospital and Al-Alamain School.* <https://unsmil.unmissions.org/humanitarian-coordinator-ai-libya-strongly-condemns-attack-az-zawya-field-hospital-and-al-alamain> (käyty 29.8.2019).

29.7.2019 B. *Remarks of SRSG Ghassan Salamé to the United Nations Security Council on the Situation in Libya 29 July 2019.* <https://unsmil.unmissions.org/remarks-srsg-ghassan-salam%C3%A9-united-nations-security-council-situation-libya-29-july-2019> (käyty 30.8.2019).

26.5.2019. *UNSMIL Deplores Recent Attacks in Tripoli Including Kidnapping of HCS Member.* <https://unsmil.unmissions.org/unsmil-deplores-recent-attacks-tripoli-including-kidnapping-hcs-member> (käyty 29.8.2019).

21.5.2019. *Remarks of SRSG Ghassan Salamé to the United Nations Security Council on the Situation in Libya.* <https://unsmil.unmissions.org/remarks-srsg-ghassan-salam%C3%A9-united-nations-security-council-situation-libya-1> (käyty 21.5.2019).

20.5.2019. *UN Humanitarian Coordinator for Libya Strongly Condemns the Blockade of the Great Man-Made River, Cutting Off Water Supply for Hundreds of Thousands of Libyans.* <https://unsmil.unmissions.org/un-humanitarian-coordinator-libya-strongly-condemns-blockage-great-man-made-river-cutting-water> (käyty 29.8.2019).

8.5.2019. *UNSMIL Expresses Deep Concern at Increased Abductions, Arbitrary Detention and Enforced Disappearance Cases since the Outbreak of Fighting in Tripoli.* <https://unsmil.unmissions.org/unsmil-expresses-deep-concern-increased-abductions-arbitrary-detention-and-enforced-disappearance> (käyty 29.8.2019).

17.4.2019. *SRSG Ghassan Salame: Heavy Shelling of Residential Neighbourhood, Killing Innocent People Is as Blatant Violation of International Laws.* <https://unsmil.unmissions.org/sgrs-ghassan-salame-heavy-shelling-residential-neighbourhood-killing-innocent-people-blatant> (käyty 2.9.2019).

Westcott, Tom/ The New Humanitarian 22.4.2019. *Tripoli chaos closes in on the city's civilians.* <https://www.thenewhumanitarian.org/news/2019/04/22/tripoli-chaos-closes-city-s-civilians> (käyty 9.9.2019).